

บันทึก

เรื่อง เวลาราชการทวิคูณ

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้มีหนังสือที่ ๑๖๘๙ กม.๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๑ ความว่า กระทรวงกลาโหมได้พิจารณานับเวลาราชการให้นายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลยพงษ์ ข้าราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ศาลทหาร กับนายดาต คุ่มไพโรจน์ และนายสมาน วีระศิริ ข้าราชการสังกัดกรมอัยการ ซึ่งได้รับ แต่งตั้งเป็นอัยการศาลทหาร เป็นเวลาราชการทวิคูณสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ดังมี ข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

นายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลยพงษ์ ได้รับราชการเป็นผู้พิพากษา ต่อมา ประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและบริเตนใหญ่ และประกาศใช้กฎหมายการศึกษาทั่ว ราชอาณาจักร และตามคำสั่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดที่ ๗/๘๔ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ ได้ กำหนดสถานที่ทำการศาลชั้นต้นทุกจังหวัด ฯลฯ เว้นแต่ศาลแพ่ง เป็นที่ทำการศาลทหาร ผู้ พิพากษาประจำศาลนั้น ๆ เป็นกรรมการศาลทหาร นายโชติ นิทยุ และนายเกียรติ ศัลยพงษ์ ได้ เป็นกรรมการศาลทหารในขณะนั้นเช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ นายดาต คุ่ม ไพโรจน์ และนายสมาน วีระศิริ เป็นพนักงานอัยการประจำกองคดี ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็น อัยการศาลทหารตามประกาศกระทรวงกลาโหม ฉบับที่ ๗/๒๔๘๔ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ เช่นเดียวกัน

หลักการนับเวลาราชการทวิคูณสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญในครั้งนั้น ได้มี บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๑๖ (จ) ซึ่งบัญญัติไว้ความว่า

“(จ) ข้าราชการที่ได้รับเงินเดือนอัตราประจำในงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งทาง ราชการสั่งให้ไปทำการใด ๆ ตามระเบียบซึ่งรัฐบาลกำหนด ให้นับเสมอเต็มเวลาอยู่รับราชการ แต่ ถ้าวางราชการสั่งให้ไปทำหน้าที่ทหาร ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งถ้าเป็นทหารจะได้นับ เวลาราชการเป็นทวิคูณแล้ว ก็ให้นับเวลาราชการเป็นทวิคูณตั้งแต่วันสั่งให้รับหน้าที่นั้นจนถึงวันสั่ง ให้เลิก”

กระทรวงกลาโหมได้กำหนดหลักเกณฑ์การนับเวลาราชการทวิคูณสำหรับทหาร และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารไว้โดยหนังสือลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๘๔ ซึ่งสรุปหลักเกณฑ์ได้ ๓ ประการ คือ

๑. ให้เริ่มนับเวลาราชการเป็นทวิคูณ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๔ (ต่อมา คณะรัฐมนตรีลงมติให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕)

๒. ผู้ที่จะได้รับเวลาราชการเป็นทวีคูณนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับคำสั่งของ ผู้บังคับบัญชาให้บรรจุในอัตรากำลัง ในหน่วยที่ปฏิบัติราชการสนามในยามฉุกเฉินฯ

๓. นับตั้งแต่วันที่ไปปฏิบัติตามหมายเลข ๒ จนถึงวันสั่งให้เลิกปฏิบัติการหรือวัน ประกาศพระบรมราชโองการสันติภาพ คือวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๘ (ต่อมาคณะรัฐมนตรีลงมติ ให้นำถึงที่สุดวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๙)

กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า ตามมาตรา ๑๖ (จ) แห่งพระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ข้าราชการพลเรือนที่จะได้เวลา ราชการทวีคูณนั้นจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. ต้องเป็นผู้ที่รับเงินเดือนในอัตราประจำในงบประมาณแผ่นดิน

๒. ทางราชการสั่งให้ไปทำหน้าที่ทหาร ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด (หมายถึงหน้าที่ทหารจริงๆ มิใช่หน้าที่พลเรือนในกระทรวงกลาโหม)

๓. หน้าที่ที่ไปทำนั้น ถ้าเป็นทหารจะได้นับเวลาราชการเป็นทวีคูณ

และกระทรวงการคลังเห็นว่าหลักเกณฑ์ที่กระทรวงกลาโหมได้วางไว้ให้ทหารมี สิทธิได้นับเวลาราชการทวีคูณนั้นต้องประกอบด้วย

ก. ต้องได้รับบรรจุในอัตรากำลังในหน่วยที่ปฏิบัติราชการสนามในยามฉุกเฉิน

ข. เจ้าตัวได้ไปปฏิบัติราชการสนามตามคำสั่งนั้น นับตั้งแต่วันไปจนถึงวันสั่งให้ เลิกปฏิบัติราชการ หรือวันประกาศพระบรมราชโองการสันติภาพ และ

ค. วันทวีคูณนั้นจะนับได้อย่างเต็มอัตราเพียงตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ถึง ที่สุดวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๙๙ เท่านั้น

การที่กระทรวงกลาโหมตีความมาตรา ๑๖ ว่า พลเรือน ถ้า

๑. ได้รับเงินเดือนในงบประมาณ และ

๒. ได้สั่งให้ไปทำหน้าที่ทหารมีสิทธินับเวลาราชการทวีคูณ เพียงเท่านั้น กระทรวงการคลังเห็นว่าไม่ถูกต้อง จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาดังกล่าวด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหา ดังกล่าวแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ในเรื่องนี้ประเด็นที่จะต้องพิจารณามีว่า (ก) นายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลย พงษ์ นายดาต คุ่มไพโรจน์ และนายสมาน วีระศิริ ได้ไปทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหม กำหนดหรือไม่ และ (ข) ได้รับบรรจุในอัตรากำลังในหน่วยที่ปฏิบัติราชการสนามในยามฉุกเฉิน ตามคำสั่งของกระทรวงกลาโหม ลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๘๘ หรือไม่

๒. สำหรับประเด็นข้อ (ก) ที่ว่า นายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลยพงษ์ นายดาต คุ่มไพโรจน์ และนายสมาน วีระศิริ ได้ไปทำหน้าที่ทหารหรือไม่นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้มี ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และได้มีคำสั่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดที่ ๗/๘๔ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ ให้ใช้สถานที่ทำการศาลชั้นต้นฝ่ายพลเรือนทุกจังหวัดที่อยู่ในเขตมณฑล ทหารบกที่ ๑ เขตจังหวัดทหารเรือสมุทรปราการ และเขตจังหวัดทหารเรือชลบุรี เว้นแต่ศาลแพ่ง

เป็นที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารกรุงเทพฯ ฯลฯ และให้ใช้สถานที่ทำการศาลชั้นต้นฝ่ายพลเรือนในจังหวัดที่อยู่นอกเขตมณฑลทหารบกที่ ๑ เขตจังหวัดทหารเรือสมุทรปราการ และเขตจังหวัดทหารเรือชลบุรี เป็นที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลมณฑลทหาร ในประเด็นนี้ ผู้แทนกระทรวงกลาโหมได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า บรรดาผู้พิพากษาฝ่ายพลเรือนซึ่งได้แต่งตั้งให้เป็นกรรมการศาลทหารกรุงเทพฯ นั้น ในบางคราวอาจถูกสั่งให้ไปทำหน้าที่ให้ครบองค์คณะกรรมการศาลทหารในศาลทหารอื่นได้

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่ เมื่อได้มีประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และได้มีคำสั่งให้ใช้สถานที่ทำการศาลชั้นต้นฝ่ายพลเรือนเป็นที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารแล้ว ก็ถือว่าผู้พิพากษาและอัยการฝ่ายพลเรือนซึ่งได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นกรรมการศาลทหารและอัยการศาลทหาร ได้ไปทำหน้าที่ทหารตามนัยมาตรา ๑๖ (จ) พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๘๒ การไปทำหน้าที่ทหารตามนัยมาตรา ๑๖ (จ) นี้ไม่จำเป็นต้องมีการโยกย้ายหรือเดินทางไปทำหน้าที่ทหาร การปฏิบัติราชการอยู่ ณ ศาลทหารใดศาลทหารหนึ่งก็ถือว่าเป็นการไปทำหน้าที่ทหารแล้ว เพราะโดยผลของคำสั่งของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ศาลชั้นต้นทุกศาล เว้นแต่ศาลแพ่ง ได้เปลี่ยนเป็นศาลทหารโดยทันที

๓. สำหรับประเด็นข้อ (ข) ที่ว่า นายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลยพงษ์ นายตาด คุ่มไพโรจน์ และนายสมาน วีระศิริ ได้บรรจุในอัตรากำลังในหน่วยปฏิบัติราชการสนามในยามฉุกเฉินตามคำสั่งของกระทรวงกลาโหม ลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๘๘ หรือไม่นั้น ในเรื่องนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่ คำสั่งของผู้บัญชาการทหารสูงสุดที่ ๗/๘๔ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ นอกจากจะกำหนดให้สถานที่ทำการศาลชั้นต้นทุกจังหวัดเป็นศาลทหารแล้ว ยังได้แต่งตั้งให้ผู้พิพากษาฝ่ายพลเรือน พนักงานอัยการ และจำศาลพลเรือนเป็นกรรมการศาลทหาร อัยการศาลทหาร และจำศาลทหารอีกด้วย และการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการศาลทหาร อัยการศาลทหาร และจำศาลทหารตามคำสั่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดนี้ ปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงกลาโหมว่า ทางกระทรวงกลาโหมถือว่าเป็นการบรรจุในอัตรากำลังในหน่วยที่ปฏิบัติราชการสนามในยามฉุกเฉิน ทั้งนี้เนื่องจากได้มีประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และการที่จะถือว่าได้รับการบรรจุในอัตรากำลังนั้นจะต้องมีการแต่งตั้งเป็นพิเศษ แม้ทหารในกองพันเดียวกัน ถ้าไม่มีคำสั่งให้ปฏิบัติการเป็นพิเศษแล้ว ก็ไม่ถือว่าได้ถูกบรรจุในอัตรากำลังในหน่วยที่ปฏิบัติราชการสนามในยามฉุกเฉิน ฉะนั้นเมื่อข้อเท็จจริงเป็นดังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงกลาโหมแล้ว ก็ต้องถือว่านายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลยพงษ์ นายตาด คุ่มไพโรจน์ และนายสมาน วีระศิริ ได้รับการบรรจุในอัตรากำลังตามนัยของคำสั่งกระทรวงกลาโหม

จากเหตุผลและข้อเท็จจริงดังกล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีความเห็นว่ ตามที่กระทรวงกลาโหมนับเวลาราชการเป็นทวีคูณให้ นายโชติ นิทยุ นายเกียรติ ศัลยพงษ์ นายตาด คุ่มไพโรจน์ นายสมาน วีระศิริ นั้น เป็นการชอบด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๑๖ (จ) แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๘๒ แล้ว

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย
(นายหยุต แสงอุทัย)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๐๑